

מתנדו לינות

אם לא לידדות, הרי ליחס של השלמה. אדנואר לא דרש הסכמי-שלום כתנאי מוקדם לשילומים. הוא אדם נבון. הוא הכין כי השילומים יביאו מעצמם לשלום.

★ ★ ★

פשעי הנאצים מיוחדים במינם בהיסטוריה. שום דבר שקרה בין האומה העברית לבין ערביי פלסטין אינו ניתן בכל צורה שהיא להשחאה עם פשעים אלה. בכל אדם נבון, הוא הכין כי השילומים יביאו מעצמם לשלום.

★ ★ ★

מי שמציע כתנאים אלה משא-ומתן ישיר וגלוי לשלום, ללא תנאים מוקדמים, ללא הכנה מוקדמת, על סמך הטסטוסקו שנוצר — הריהו מנהל אולי תעמולה פקחית כלפי דעת-הקהל העולמית, אך לא מערכה למען השלום במרחב.

★ ★ ★

רמחמה בין ישראל וערב לא החלה בשנת 1948. היא החלה לפני חמישים שנה, כאשר הופיעו אבותינו בארץ זו כגורם מדיני לאומי, שהשתדל להתבדל מבני הארץ, לגרש את הערבים מן הפרדסים והסדנות ולהישען על השלטון הור.

שתי תנועות לאומיות התנגשו, פעלו כי מיטב יכולתן כדי להשמיד זו את זו, גיבשו את כל דפוסייהן לצורך מלחמה הדדית ויצרו ירושה נוראה של שנאה הדדית, אי-איומן מוחלט והתנגדות רגשית. אין כל טעם לשאול: "מי התחיל?" או "מי צודק?" במצב זה אין טעם בפריטה על מגדולינה או בשיריונועם. מי שתושב שאפשר להשיג שלום באורח-פלא, מן היום למחר, עלינו הצעה מצלצלת, מרמה את עצמו ואת עמו. השלום יושג רק כתוצאה מביצועים קשים ונועזים, שמטרתם היתה לעקור את ירושת האתמול, ליצור חזיתות חדשות בעולם היריב ולגבש עלידי מעשים ברורים ודרמטיים אחירה חדשה מסביבנו.

מיבצעים אלה נובל לזוהם רק אחרי שינוי ערכים מוחלט אצלנו. כי הם מחייבים מושגים חדשים, אנשים חדשים, כלים חדשים.

לא מפני שהמנהיגים הנוכחיים אינם רוצים בשלום, אלא מפני שי-אחרי 50 שנה של מלחמה מתמדת בתנועה הלאומית הערבית אין הם מסוגלים לתרגם את שאיפת השלום המופשטת לשפה של מיבי צעירי-שלום יוזמים ועקבים:

מיבצעים שיוכחו לעולם הערבי שאיננו מתכוונים לעזור לפתרון בעית הפליטים אחרי ימות המשיח, אלא שאנחנו כבר עוסי קים בכך היום — בצורה המחייבת את נציגי גות הפליטים לקיים מענו שיתוף-פעולה. מיבצעים שיוכחו כי ערביי ישראל הם שותפים במדינה, וכי בניגוד לנתנינו של עבד אל-נאצר הם מתפתחים במהירות רבה. מיבצעים שיוכחו כי איננו סוכני האימפריאליזם — אלא בני-ברית של כל תנועת שחרור ערבית אמיתית.

מיבצעים שיקימו ברחבי המרחב תנועות מהפכניות הקשורות עמנו, והמסוגלות לאיים על אויבנו מבפנים. ולא פחות מזה: מיבצעים שיוכחו כי לא יתכן איחוד המרחב, ולא שחרורו מעול האימפריאליזם הלבן והאדום, ולא חיסול העוני והבערות — כל עוד לא תשתלב היתנועה הלאומית הערבית בזו שלנו.

מנדולינה? זרוק אותה לגל היר-אשפה! במרחב השמי תיכבש היר-אהבה כמעשים, לא בשירים.

רחובות הארץ, ושמשלת ישראל תתחנן ממש ששגריר יישלח מבין, שיתקבל בכבוד ממלכתי, לצלולי ההמנון, "רויטשלאנד איבר אלס". ובכל זאת השיגו הגרמנים את הדבר תוך שש שנים קצרות. כיצד?

★ ★ ★

אילו קם קונראד אדנואר בשנת 1952 והכריז כי הוא מוכן להיכנס למשא-ומתן ישיר עם ישראל ללא תנאים מוקדמים — לא היה שום מדינאי ישראלי מעז להיענות להצעה זו. אילו הציע אדנואר לבוא לתל-אביב כדי לדון עם בנגוריון על אפי-שרויות של שלום — היו שרותי-הבטחון הישראליים מתחללים. אילו הציע אדנואר לשלם לישראל שילומים, אחרי שייחתם הס-

היא שהמחחרת העיראקית פנתה לישראל בהצעת-ברית חשאית שנים אחדות לפני שהשליכה את יהבה על קאהיר וחוללה את ההפיכה בחסות רעים. ומי שמצוי בשטח זה, האסוף מטבעו בערפל של מסתורין וסודיות, יודע כי אין אלה עובדות בודדות. מכאן שאין התמונה כה חלקה וכה חדר-צדית, כפי שנדמה לרבים. משני עברי היר-גבול היו יוזמות-שלום, ואף חבלות. אולם נגיח אפילו לרגע כי צודקים הטר-ענים בתמימותם שישראל תמיד הציעה שלום, וכי הערבים תמיד דחו את הצעותיה. האם יש ערך כל שהוא לטענה זו?

★ ★ ★

יחסי עמים אינם דומים לרומאנסה ספרדית, ושלוש אינו נכבש בעזרת מגדור-

הכרות אהבה

כמא-שלום רשמי" — היתה ממשלת ישראל יורקת בפניו.

אדנואר עשה משהו שונה: הוא קם בפרלמנט הגרמני והודיע, ללא שום משא-ומתן רשמי וללא כל תנאי, כי גרמניה מכי-רה בחובתה לפצות את היהודים על הנזקים החומריים שנגרמו להם, ביודעה היטב שלא יתכן שום פיצוי אמיתי על זועזוע הנאצים.

רק אחרי שהכריז הכרזה זו, נפתח משא-ומתן בלתי-רשמי, ורק אחרי שאדנואר התי-חייב מראש על סכום עצום, הפך המשא-ומתן לרשמי. בראשו עמד אדם שלא ייצג אפילו את מדינת ישראל, אלא רק מוסד יהודי — כי גם אז לא רצתה עדיין ממשלת ישראל להיות צד גלוי מדי בשיתוף אלה. מדוע הסכים אדנואר לשלם לישראל ש-לתי-לפני עשר שנים לא היה מושגו בארץ זו מעז אף להעלות על דע-תו כי איפעים תתקיים צירות ישי-ראלית רשמית בקלן, שטכנאים גרמניים יהיו אורחים מוכבדים ורצויים בתמנע וכחיפה, שמודעות על סרטים גרמניים יקשטו את כל

לינה. מי שרואה את בעיות-הקיום של יש-ראל בצבעים כה ילולתיים, מוטב שיחזור לגן-הילדים הפוליטי.

יש לנהל שלום — כשם שמנהיגים יום מלחמה. דרושה תוכנית. דרוש שיום מיבצעים נועזים. דרושה תקופה של הכנה והיערכות. על מערכת-שלום חלים כל העקרונות של מערכת-מלחמה: דבקות למי שימה, יוזמה, הפתעה, ריכוז המי-אמץ, בטחון, נידרות ותיאום.

הבה נבחון את מערכת-השלום המזהירה ביותר בדורנו, שהצליחה בתנאים הקשים ביותר, והנוגעת במקרה גם לנו: המיבצע הגרמני לכיבוש השלום עם ישראל והיהדות.

לפני עשר שנים לא היה מושגו בארץ זו מעז אף להעלות על דע-תו כי איפעים תתקיים צירות ישי-ראלית רשמית בקלן, שטכנאים גרמניים יהיו אורחים מוכבדים ורצויים בתמנע וכחיפה, שמודעות על סרטים גרמניים יקשטו את כל

שנים אנשים אשר יחסי ישראל-ערב מצטיירים לעיניהם כרומאנסה ספרדית. הכלה הערבית חבויה אישם בבית, ומתאכזרת בודון למאהב המבקש את אהבתה. ואי-לו החתן הישראלי עומד מתחת לחלון המ-סירג ומשתדל לרכך את לב הנערה קשוחת-הלב בנגינה על מגדולינה.

האם לא הציע רויד בנגוריון פעמים רבות לערבים לשבת מי-כביב לשולחן ולעשות שלום? האם לא נתקבלו כל פניותיו כפי-רוב מוחלט? אם כן, מה כאים בעלי הרעיון השמי בטענות אל ממשלת ישראל?

אין טעם להרצות לבעל המנדולינה על התכונות היפות של האהבה. את ההטפה הזאת יש להפנות לכלה האכזרית.

★ ★ ★

מי שמעוניין לבסס טענה זו, יכול להביא בנקל רשימה רבת-רושם של שירי-שלום שנוגנו במנדולינה של ביגיי. כשאך עלה רבי-אלוף מוחמד נגיב לשלטון במצרים, שלח לו ביגיי ברכה עומבית מ-אולם הכנסת.

ציג ישראל בארם הצביע בעד עצמאות לוב — וזו הצטרפה רשמית למחנה אוי-בינו (אם כי עזרה בשקט לכל היהודים שי-רצו בכך לעלות לישראל).

ישראל היתה אחת המדינות הראשונות שהכירו בעצמאות הסודאן — והנה מדינה זו לוקחת חלק במצור הכלכלי עלינו. לפני כמה חודשים הכריז ביגוי באונוי עתונאים אמריקאיים שהוא מוכן להתראות בכל עת עם גמאל עבד אל-נאצר, אפילו בקאהיר. בהודמנות חגיגית זו נמנע ביגוי אפילו מלכנות את נשיא רעים בתואר "ה-רויד המצרי".

והנה, בשבוע האחרון, הכריז ביגוי שוב שהוא רוצה כשיחות שלום ישירות עם מדינות ערב, ללא תנאים מוקדמים.

באמת, מה אפשר לדרוש עוד? אם צלילים אלה לא ריככו את לב הכלה, משמע שי-לבה עשוי מאבן חלמיש.

★ ★ ★

אמנם, לא תמיד נשמעו צלילי המני-אדוליה בבירור. יש והם טבעו בים של קולות אחרים לגמרי, כגון קולות נפץ, שי-פגמו במקצת במנגינה המלבבת.

דוברים ערביים ברחבי העולם מצירים לא פעם תמונה שאינה מתארת את ישראל כדוך זיאן מאוכזב. הם מזכירים כי במשך שני-תיים וחצי אחרי עלייתו לשלטון נמנע עבד אל-נאצר מכל הכרזה אנטי-ישראלית — עד שתקפו כוחות צה"ל את הבסיס המצרי בעזה בסתיו 1954 בפעולת-פשיטה גדולה. הם מוכירים כי ישראל היתה המדינה היחי-דה בעולם שהפצירה בבריטים להישאר כי-כובשים באזור תעלת-סואץ, ובזאת פגעה ב-צפורה-נפש של האומה המצרית. הם מוכי-רים כי לפחות פעמיים מאז מיבצע-סיני רמז עבד אל-נאצר בראיונות פומביים שהוא מוכן להכיר בישראל, בתנאי שזו תפתור את בעית-הפליטים.

טוענים הדוברים הערביים: גם המנגן העילאי ביותר אינו מושבע כאשר הוא שם — כיון שיר לשיר — מיטען של חומר-נפץ מתחת ל-בית הכלה. הכרות שלום ערב קיביא, הצעת-שלום ערב ההתקשי-רית עם הצרפתים והבריטים כי מיבצע-סואץ — התמים לכבות?

יתר על כן, אין זה נכון כליכך-שכל יוזמת-שלום באה תמיד מצד ישראל, וכי מעולם לא באה מכיוון הפוך. עובדה היא שעבד אל-נאצר הזמין יודי ישראלי לביקור בקאהיר, זמן קצר אחרי שהגיע לשלטון. עובדה היא שאישים ערביים מרכזיים פנו לנחום גולדמן בהצעה לפתוח במשא-ומתן ישיר, סודי ובלתי-רשמי באמריקה. עובדה